

Locatie in beeld.
Pedagogisch werkplan van onze
locatie voor dagopvang

Deelenstraat De Vuurvlinders

2023

Inhoud:

Inhoudsopgave

1. LOCATIE IN BEELD.....	4
1.1 PEDAGOGISCH WERKPLAN VAN ONZE LOCATIE VOOR DAGOPVANG.....	4
NAAM LOCATIE: ---	4
1.2 INLEIDING.....	4
2. NUTTIGE INFORMATIE: VAN DAGRITME TOT STAMGROEPEN.	5
2.1 ONZE LOCATIE.....	5
2.2 STAMGROEPEN	8
2.3 BEROEPSKRACHT-KINDRATIO (BKR)	8
2.4 GROEP 1:.....	8
2.5 BEROEPSKRACHTEN IN OPLEIDING EN VRIJWILLIGERS	9
3. OPVOEDEN DOEN WE SAMEN.....	10
3.1 OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – MET OUDERS.....	10
3.1.1 Kennismaken en wennen	10
3.1.2 De mentor	11
3.1.3 Elkaar informeren.....	11
3.1.4 Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen	12
3.2 OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – DOOR GROEPSMANAGEMENT.	13
3.2.1 Gedifferentieerd werken	13
3.2.2 Beredeneerd werken	13
3.2.3 Teamwerk.....	13
3.2.4 Samen kinderen volgen	14
3.2.5 Naar een volgende groep of naar de basisschool	14
3.2.6 Signaleren van bijzonderheden	15
3.2.7 Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen.....	15
3.2.8 Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.....	16
3.3 OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – MET ANDERE ORGANISATIES.	16
3.3.1 Doorgaande lijn met het onderwijs	17
3.3.2 Samenwerken met andere organisaties	17
4. IN EEN RIJKE UITDAGENDE OMGEVING.	17
4.1 INDELING VAN DE RUIMTE	18
4.2 INRICHTING VAN DE HOEKEN EN PLEKKEN	18
4.3 GEORDEND MATERIAAL	18
4.4 BUITENRUIMTE	18
4.5 DUIDELIJKHEID VOOR IEDER KIND	19

5. MET RUIMTE VOOR INITIATIEF.	20
5.1 EEN VAST MAAR FLEXIBEL DAGRITME	20
5.2 OVERGANGEN IN HET DAGRITME	20
5.3 BELANGRIJKE ONDERDELEN IN HET DAGRITME	20
5.3.1 <i>Vrij spel</i>	20
5.3.2 <i>Grote groep</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.3.3 <i>Kleine groep</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.3.4 <i>Eten en drinken</i>	21
5.3.5 <i>Verzorgingsmoment</i>	21
5.3.6 <i>Buitenspelen</i>	21
5.4 EEN BEGRIJPelijke DAGINDELING VOOR IEDER KIND	21
6. ALTIJD IN DIALOOG	22
• SENSITIEVE RESPONSIVITEIT	22
• RESPECT VOOR AUTONOMIE	22
• STRUCTUUR BIEDEN EN LEIDINGGEVEN	22
• PRATEN EN UITLEGGEN	22
• ONTWIKKELING STIMULEREN	22
• BEGELEIDEN VAN ONDERLINGE INTERACTIES	22
6.1 SENSITIEVE RESPONSIVITEIT	22
6.2 RESPECT VOOR AUTONOMIE	22
6.3 STRUCTUUR BIEDEN EN LEIDINGGEVEN	22
6.4 PRATEN EN UITLEGGEN	23
6.5 ONTWIKKELING STIMULEREN	24
6.6 BEGELEIDEN VAN ONDERLINGE INTERACTIES	24
7. OVERIGE PEDAGOGISCHE KWALITEITSEISEN	25
8. ACTIVITEITEN WAARBIJ DE STAMGROEP/STAMGROEPRUIMTE VERLATEN WORDT	25
9. EXTRA OPVANG AFNEMEN	25
10. ZORGCOORDINATOR ALS PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER/COACH	26
11. INZET PEDAGOGISCH COACH EN BELEIDSMEDEWERKER BIJ KLUPPLUZ	26
12. BIJZONDERHEDEN VAN ONZE LOCATIE EN GEMEENTELIJKE EISEN	28
13. BIJLAGE 1	29
14. BIJLAGE 2	31

1. Locatie in beeld.

1.1 Pedagogisch werkplan van onze locatie voor dagopvang

Naam locatie: Kindcentrum de Vlinder, KluppluZ Deelenstraat

Adres locatie: Deelenstraat 1, 5666 RG Geldrop

Op onze locatie is de leidinggevende: Jeske Drijvers

Zij krijgt leiding van: Naomi Martens - Ceron

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen.

1.2 Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze locatie – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze locatie én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische kwaliteitseisen.

Ik ben in beeld in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers, handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard en karakter, met aanleg en talent voor de eigen persoonlijke ontwikkeling. Het is aan ons om dat te zien, om ieder kind in beeld te hebben. We verrijken de ontwikkeling van kinderen door dagelijks te kijken naar hun welbevinden en betrokkenheid. Voelt het kind zich goed? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen. Met welbevinden en betrokkenheid als kompas krijgen we onmiddellijk feedback over onze inzet en interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: kijk hoe het kind zich voelt en hoe betrokken het is.

Met vier pijlers stimuleren we dagelijks het welbevinden en de betrokkenheid:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de locatie lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Download [Ik ben in beeld](#)

2. Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroep.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de locatie, stamgroep, de beroepskracht-kindratio en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

2.1 Onze locatie

De KluppluZ-locatie aan de Deelenstraat betreft een Kindcentrum, genaamd Kindcentrum De Vlinder, waar onderwijs en opvang onder 1 dak wordt aangeboden. Het onderwijs vanuit de organisatie de Eenbes Basisonderwijs en kinderopvang vanuit Korein en KluppluZ. Binnen dit Kindcentrum is KluppluZ gevestigd met 1 groep bestaande uit 10 kindplekken per dag aan gespecialiseerde begeleiding. Het betreft een combinatiegroep waarbij begeleiding wordt geboden aan kinderen in de leeftijd van 2 t/m 10 (max. 13) jaar.

Onze groep (De Vuurvlinders) is 52 weken per jaar geopend. Met uitzondering van feestdagen van maandag t/m vrijdag van 08:30 uur – 18:00 uur. Wij ontvangen zowel Dagopvang- als BSO-kinderen. De BSO-kinderen komen tijdens schoolweken alleen in de middagen en tijdens vakanties (en studiedagen van school), indien wenselijk, een hele dag. Dit betekent dat er gedurende schoolweken in de ochtend alleen jonge kinderen, in de leeftijd van 2-5 jaar worden begeleid en in de middag betreft dit een mix van 2-5 en 4-13 jarigen maar voornamelijk 4-13 jarigen.

Voordat het kind/de jongere op de groep start wordt de aanvraag besproken binnen de aanmeldcommissie van KluppluZ. Deze commissie is vertegenwoordigd door een Coördinator Planning & Advies, een Zorgcoördinator en een Gebiedsmanager. Daar bespreken zij de ontvangen aanvraag/casus en wordt er gekeken naar een passende plek voor het kind/de jongere. Is dat KluppluZ en zo ja, welke locatie betreft dit dan. Er wordt voor de plaatsing kritisch naar o.a. de ontwikkelingsleeftijd van het kind gekeken. De combinatiegroep aan de Deelenstraat moet daarbij passend zijn.

De emotionele veiligheid van ieder individu wordt gewaarborgd door het dagelijks bieden van nabijheid en beschikbaarheid door de PP. Op onze groepen bieden we nauwe begeleiding. 1 medewerker voor maximaal 4 kinderen in de leeftijd van 2-5 jaar en 1 medewerker voor maximaal 6 kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar. Verder wordt er gedurende de dag geobserveerd door de pedagogisch professional (en op aanvraag zorgcoördinator) en zo nodig hiervoor bepaalde methodieken ingezet (dit wordt vooraf besproken tijdens het tweemaandelijks pedagogisch overleg en andere contactmomenten). Verder draagt ook het werken in groepjes en de inzet van hoeken hieraan bij. De BSO-kinderen leren en ontwikkelen veelal aan de grote tafel op de groep, op het 'zoldertje' op de groep, op de hal en buiten.

De Dagopvang-kinderen ontdekken en spelen met name in de themahoeken op de groep. De materialen voor de kinderen liggen op plekken die voor de kinderen bereikbaar zijn. Voor een "jonger" kind dus laag en in open

kasten en voor de "oudere" kinderen wat hoger en/of afgesloten. Ook kennen de kasten een bepaalde verdeling, bijvoorbeeld links dagopvang- en rechts BSO-materiaal. Binnen onze groep is het zo dat BSO-kinderen soms qua ontwikkelleeftijd passend materiaal vinden dat we gebruiken voor de Dagopvang-kinderen. Het is voor deze kinderen dan ook toegestaan om die materialen te gebruiken. De kleine materialen die niet geschikt zijn voor de kinderen met een lagere ontwikkelingsleeftijd of onder toezicht gebruikt moeten worden (denk aan voelbakken met bv rijst, macaroni, magisch zand etc) liggen achter slot i.v.m. de veiligheid. Verder is de ruimte overzichtelijk ingericht voor de kinderen en ziet de groep er in de ochtend anders uit dan in middag. De meubels en het spelmateriaal worden aangepast aan de te ontvangen groep. Het spelmateriaal voor de desbetreffende doelgroep wordt klaargezet of ligt op een toegankelijke plek. Het meubilair, denk aan o.a. de stoelen, worden verwisseld. Bijvoorbeeld de triptrapstoelen worden verwisseld voor reguliere stoelen/krukken. Voor wat betreft het buiten spelen geldt dat de "oudere" kinderen gebruik maken van het schoolplein, zij krijgen zo voldoende ruimte om uitgebreid te bewegen/ontwikkelen (na schriftelijke toestemming van ouders mogen BSO-kinderen zonder toezicht – korte tijd- op het schoolplein). De PP controleren voordat kinderen naar buiten gaan altijd of de poorten gesloten zijn. De "jongere" kinderen ontwikkelen en ontdekken in de kleinere tuin. Hierbij is ook altijd de ontwikkelingsleeftijd leidend i.p.v. kalenderleeftijd.

Voor dit jaar hebben wij opgenomen in ons jaarplan dat er nog meer aandacht besteed wordt aan een nog beter afgestemde inrichting met daarbij passende materialen. Het is belangrijk dat de kinderen een plek krijgen waar zij zich kunnen afzonderen. Hiervoor hebben wij in de groepsruimte een meubel met daarin een verhoging die hierin deze plek biedt. Genoemde plek is afwisselend ingericht voor de behoefte van de BSO-kinderen en dan weer voor de kinderen van de Dagopvang.

Onder de verhoging staat een bank en een afsluitbare tv-kast. Hierin staat een tv met een Nintendo-Switch spelcomputer. Er hangen (brandvertragende) gordijnen zodat de BSO-kinderen ongestoord kunnen spelen.

Voorgaande jaren hebben we als team vanuit het Pedagogisch Kompas aandacht geschonken aan de inrichting m.b.t. het verhogen van de betrokkenheid en de Focus op 1 spel i.p.v. vluchtig spelen. Hierbij zijn themahoeken gecreëerd om dit te realiseren.

Vanuit goed welbevinden volgt ontwikkeling. Deze pijler staat op onze groep hoog in het vaandel. Kinderen mogen fouten maken, veiligheid wordt in acht genomen. Kinderen mogen ontdekken in hun eigen tempo. Rekening houdend met elkaar. Onze nauwere begeleiding en dagelijkse evaluaties zorgt ervoor dat dit dagelijks onder de aandacht blijft. Ook is er goed, open en nauw contact met de ouders.

We zijn trots op de sfeer en daarmee het gevoel van veiligheid die op onze locatie heerst. Zowel de kinderen als de pedagogisch professionals voelen zich ontspannen, de basisvoorwaarden zijn goed, er is een vast team met goede afstemming en flexibiliteit. Er heerst structuur en de kinderen hebben inspraak op de regels. Op afspraken die gemaakt zijn tijdens het tweemaandelijks pedagogisch en werkoverleggen over de ontwikkeling op de groep wordt flexibel en direct ingespeeld. Wanneer er aanpassingen voor de groep nodig zijn wordt er daadkracht getoond en hiermee snel gehandeld naar een plan op maat voor ieder kind. We gebruiken visuele ondersteuning en hanteren gebarentaal (Nederlands met gebaren - NmG).

Op onze locatie werken we inclusief: alle kinderen zijn welkom, ongeacht afkomst, sociaal-economische positie, cultuur, geloof (denk aan aanbieden Halal-vleeswaren etc.; rekening houden met de Ramadan), geslacht of gender, eigen ontwikkeling van elk kind.

Wij zorgen ervoor dat ieder kind mee kan doen. Zo maken wij de activiteiten altijd passend en kijken we vooral naar de mogelijkheden. Ieder kind mag in de groep zijn eigen rol pakken. We hebben kinderen die bijvoorbeeld minder mobiel zijn. We bedenken dan creatieve oplossingen zodat die kinderen zich ook gezien, ontvangen en betrokken voelen. Of sommige kinderen hebben bijvoorbeeld moeite met samenspel. Er wordt dan gekeken hoe we het kind kunnen ondersteunen en stimuleren in samenspel om succeservaringen te realiseren.

Om bij te dragen aan inclusie zetten wij o.a. therapeuten in die langs kunnen komen op onze locatie om het kind zo volledig mogelijk te ondersteunen. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met de reguliere opvang en school. Zo sluit de intern begeleider namens KluppluZ aan bij de zorgoverleggen van het Kindcentrum, neemt de eerstverantwoordelijke deel aan het locatie-overleg met Korein, heeft de gebiedsmanager eens per kwartaal afstemming met de locatiemanager van Korein en afstemming met de directie van het onderwijs. Verder vinden er gezamenlijke activiteiten plaats met de kinderen. Op de groep, buiten, gymactiviteiten, thema-activiteiten bijv. rondom Pasen en Kerst, voorlezen, etc.

Wij nemen onze ouders mee in het denken en handelen vanuit inclusie. Dit start bij de aanmelding d.m.v. de inzet van de commissie. Op welke locatie vindt het kind de juiste plek? Vervolgens tijdens de rondleiding op de locatie. Er wordt gesproken over het gehele aanbod binnen het Kindcentrum. En gedurende de plaatsing vinden evaluaties plaats met ouders/verzorgers waarbij ook de inzet van andere zorgverleners wordt besproken om zo een plan op maat te maken voor het kind.

2.2 Groepen

Op onze locatie werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals.

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen
De Vuurvlinders, 'BSO'	4-13 jaar	10
De Vuurvlinders, 'Dagopvang'	2-5 jaar	8

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders met welke groepen we werken. We vertellen voor welke leeftijd onze groep is en hoe groot de groep is. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij de groep horen, wanneer zij werken en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de locatie is op het aanwezigheidsbord bij de groep te zien wie welke dag werkt – en zo nodig op welk dagdeel

2.3 Beroepskracht-kindratio (BKR)

Net als alle locaties van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, dan mag er per dag maximaal drie uur worden gewerkt met minder pedagogisch professionals. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

2.4 Groep 1: N.V.T

	Afwijken BKR 's morgens	Afwijken BKR tussen de middag	Afwijken BKR eind van de middag/'s avonds
Maandag	Van tot	Van tot	Van tot
Dinsdag	Van tot	Van tot	Van tot
Woensdag	Van tot	Van tot	Van tot
Donderdag	Van tot	Van tot	Van tot
Vrijdag	Van tot	Van tot	Van tot

De uren waarop we in ieder geval niet afwijken van de BKR zijn:

NVT

Zo informeren we ouders over de afwijkingsregeling en wijzigingen daarop:

NVT

2.5 Beroepskrachten in opleiding en vrijwilligers

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding en vrijwilligers op onze locatie. We hanteren het stagebeleid en het vrijwilligersbeleid van Wij zijn JONG.

- Stagiaires. Op onze locatie zijn vaak een of meer stagiaires aanwezig die het vak van pedagogisch professional leren. Ze voeren verzorgings- en begeleidingstaken uit en assisteren bij activiteiten. Dat doen ze onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals. Die zijn altijd in de buurt. Naarmate de opleiding vordert, neemt de zelfstandigheid van de stagiaires toe. Elke stagiaire heeft een interne stagebegeleider.
- Vrijwilligers. Op onze locatie hebben wij op dit moment geen vrijwilligers.

3. Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler ‘Opvoeden doen we samen’ heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

3.1 Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

3.1.1 Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en evalueren we hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

De wenperiode ziet er als volgt uit:

Wanneer de pp (we streven ernaar dat dit zoveel mogelijk de mentor is) het startgesprek (voorheen intakegesprek) met ouders voert wordt er o.a. gekeken naar de invulling van de wenperiode. Er wordt rekening gehouden met de wensen van de ouders en de inschatting van de draagkracht van het kind. Tijdens de wenperiode heeft de PP frequent contact met de ouders: tijdens breng- en haalmomenten is er tijd voor een overdracht en voor het stellen en beantwoorden van vragen. Wanneer het kind op de groep is kunnen ouders altijd bellen of een bericht sturen waarin ze vragen hoe het met hun kind gaat. PP stuurt zelf ook berichten over het verloop van de dag. Bijvoorbeeld wanneer het kind huilend binnengekomen is stelt het ouders gerust wanneer ze horen, dat het kind fijn is gaan spelen of zich heeft laten troosten. PP geven in de communicatie naar ouders aan of het kind welbevinden heeft ervaren of niet en hoe dat zich uit. Wanneer blijkt, dat een kind een langere wenperiode nodig heeft wordt dit (na overleg tussen pp en zorgcoördinator) met ouders besproken.

Tijdens het startgesprek stelt de pp vragen aan de ouders over hun kind. Hoe is het kind te troosten? Slaapt het nog? Waarmee speelt het graag? Wat eet het kind graag of juist niet? Deze antwoorden zullen ervoor zorgen, dat pp zo goed mogelijk inspeelt op het kind, waardoor het zich sneller begrepen voelt en zich dus veilig voelt. Vanuit deze veiligheid kan het welbevinden van het kind groeien.

3.1.2 De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert in principe ook het startgesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis en de groep en – als het kind vier jaar is – naar een goede overgang naar het onderwijs en de bso. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

3.1.3 Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze locatie bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van het kind. Daarbij letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Minimaal twee maal per jaar heeft de mentor met ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. Als de ouders of de mentor vaker behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

3.1.4 Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

- We praten met ouders bij het halen en brengen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- We laten ouders foto's en filmpjes zien. Van hun kind om leuke activiteiten te delen, maar ook wanneer pp tegen bepaald gedrag/moeilijke situaties aanlopen van/met een kind: ouders worden dan gevraagd om toestemming te geven om beelden te maken. Ouders mogen deze beelden altijd bekijken.
- In het kader van zelfstandigheidsbevordering van het BSO-kind wordt ouders toestemming gevraagd om buiten te spelen zonder direct toezicht. Ouders tekenen hiervoor een toestemmingsformulier.
- We laten ouders gemaakte schatten zien.
- We schrijven nieuwsbrieven over de veranderingen op de groep en geven hierin informatie over interessante onderwerpen.
- We plannen minimaal 2 keer per jaar individuele oudergesprekken.

3.2 Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, beredeneerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep of naar de basisschool, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus is voor het komende jaar.

3.2.1 Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden. Daar laten we onze aanpak op aansluiten. En we bieden variatie en keuze door de dag heen. Binnen onze groep is deze differentiatie zeer belangrijk: de combigroep kan niet functioneren zonder dit onderscheid.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in de speelleeromgeving en bij de activiteiten/spelimpulsen. We sluiten steeds aan bij waar de kinderen zijn qua leeftijd, ontwikkeling, interesse en eigenheid zich op dat moment bevinden. Zo blijft hun betrokkenheid hoog.

Variatie en keuze

We bieden variatie en keuze in een rijke uitdagende omgeving (met gevarieerde hoeken en materialen), met ruimte voor initiatief (met afwisseling tussen vrij spel en spelimpulsen/activiteiten) en altijd in dialoog (met inzet van de pedagogische interactievaardigheden). In de volgende hoofdstukken lees je daar meer over.

3.2.2 Beredeneerd werken

Beredeneerd werken staat voor: weten wat we doen. We laten kinderen doelgericht ‘de zone van de naaste ontwikkeling’ ervaren. Dat betekent dat ze precies de juiste volgende stap kunnen zetten. Vanaf het punt waar ze nu staan in hun ontwikkeling. Hoe helpen we de kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Daarnaast werken we met het begeleidingsplan dat we verwerken in Carefriend waardoor we objectief kijken naar een kind. In het begeleidingsplan staan de doelen waarmee het kind en wij aan de slag gaan: deze doelen worden in nauwe samenwerking met ouders opgesteld. Vanuit kennis over het kind plannen we vervolgens ons beredeneerde aanbod. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. Wat we zien gebeuren bij de kinderen en wat we horen van de ouders gebruiken we weer voor de volgende fase in ons beredeneerde aanbod. Zo volgen we steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerde aanbod gebruiken we een begeleidingsplan en stemmen dit altijd af met de zorgcoördinator.

3.2.3 Teamwerk

Het begeleiden van een groep kinderen vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid:

het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen we onze aandacht en taken. In het teamoverleg en bij het maken van de begeleidingsplannen maken we daar afspraken over. Tijdens het teamoverleg en overleg met de zorgcoördinator bekijken we hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe we de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

3.2.4 Samen kinderen volgen

Spelende kinderen laten hun interesses en ontwikkeling zien. Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Wat maken ze en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling ook systematisch. Dat doen we met een begeleidingsplannen die wij verwerken in Carefriend. De mentor van het kind bespreekt individuele observaties met de ouders (zie ‘Opvoeden doen we samen – met ouders’).

3.2.5 Naar een volgende groep of naar de (basis)school

Stroomt een kind door naar een andere groep of instelling (denk bv aan MKD, ODC of school), dan zorgen we voor een (warme) overdracht (altijd in overeenstemming met de ouders).

Gaat een kind over naar een andere groep of locatie, dan dragen we de kennis over het kind over aan de nieuwe groep/instelling. De mentor vraagt altijd toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen: tijdens het startgesprek op onze locatie vragen we die toestemming al. Daarnaast stemt de mentor vóór de overdracht met de ouders af welke informatie we de school/groep/instelling geven op het overdrachtsformulier of in de verslagen.

Op onze locatie gebruiken we voor de overdracht:

Op onze locatie gebruiken wij voor de overdracht naar de basisschool/instelling enkele onderdelen (maatwerk) uit het begeleidingsplan, hetgeen gewenst wordt door de school en vragen hiervoor toestemming aan de ouders. Wanneer de basisschool/instelling meer informatie wil ontvangen, sturen zij ons een formulier met deze extra vragen. Wij vullen dit formulier in en na toestemming van de ouders wordt ook dit formulier gedeeld met de basisschool. Wanneer het kind naar de basisschool verbonden aan Kindcentrum De Vlinder gaat, zorgt KluppluZ samen met school voor de mogelijkheid het kind te laten wennen. Kinderen van KluppluZ die doorstromen naar regulier onderwijs hebben wellicht opstarthulp nodig middels bijvoorbeeld ambulante ondersteuning. Dit wordt met school, ouders, zorgcoördinator vooraf besproken. Wanneer een kind naar speciaal onderwijs gaat vult de mentor zo nodig een TLV in (Toelatingsverklaring). Dit gebeurt samen/in overeenstemming met de ouders.

Onze locatie maakt zoveel mogelijk gebruik van een warme overdracht. Dit houdt in dat wij bij de overdracht met een direct betrokken medewerker van de basisschool in gesprek gaan over wat wij bij de overdracht hebben beschreven, bij voorkeur samen met ouders.

3.2.6 Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven interne en externe zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele (basis)school. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

Wanneer er vragen zijn over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen wij in overleg en afstemming met ouders, op consultbasis, een beroep doen op de volgende functies:

- Zorgcoördinator KluppluZ;
- Ambulant medewerker KluppluZ;
- Logopedie;
- Ergotherapie;
- SI-therapeut (Sensorische Integratie);
- Fysiotherapie;
- Plusteam gemeenten/generalisten gemeenten;
- Consultatiebureau (2-4 jarigen);
- GGD (4-13 jarigen);
- PP kunnen advies inwinnen bij de AFK (Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling) bij vragen/twijfels over de situatie van een kind.

3.2.7 Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het rapportagesysteem Carefriend. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

Alle PP hebben de cursus Pedagogisch Kompas gevolgd waarin alle pijlers *Ik ben in beeld* aan bod komen. In *Ik ben in beeld*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we door dit onderwerp minstens 1 x per jaar op de agenda van het Werkoverleg te zetten. Tevens komt dit regelmatig terug in interviews, themabijeenkomsten, pedagogisch overleg etc.

Op de groep en op locatie hangen kaarten waar de pijlers op vernoemd staan.

3.2.8 Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2023 legt onze locatie de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

- Behouden van de intensieve samenwerking met Korein. Ter bevordering van de inclusie is het plan om nog meer activiteiten samen met de reguliere groepen van Korein te ondernemen.
- Handhaven van de prettige sfeer binnen de combigroep: nog meer kijken naar overeenstemming tussen beide leeftijdscategorieën en daar waar nodig is juist de verschillen benadrukken. Beide groepen kinderen, Dagopvang en BSO, moeten zich prettig voelen en voldoende uitdaging vinden om te ontwikkelen.
- De samenwerking met het Kindcentrum bevorderen: met name met Basisschool De Vlinder.

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en (team)overleg.

3.3 Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

3.3.1 Doorgaande lijn met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen.

Naam basisschool	Samenwerking
Basisschool De Vlinder	Deze samenwerking verloopt nu nog met name via Korein. KluppluZ wil hier actief aan deelnemen.

3.3.2 Samenwerken met andere organisaties

Onze locatie werkt samen met:

- Centrum Jeugd en Gezin
- Logopedie
- Consultatiebureau
- GGD
- Bibliotheek
- Samenwerkingsverband
- Kentalis
- Audiologisch centrum
- Generalisten Wij Eindhoven
- Plusteam Geldrop/Mierlo
- CMD

4. In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

4.1 Indeling van de ruimte

Onze locatie heeft een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

Onze ruimte is dusdanig ingedeeld, dat beide leeftijdscategorieën er zich thuis kunnen voelen. We hebben een aparte kast met materiaal voor de BSO en een voor de Dagopvang. Kinderen van de BSO zijn vrij om te bepalen uit welke kast ze materiaal willen kiezen. Kinderen van de dagopvang doen dit met behulp van de pp.

In ons lokaal bevindt zich een verhoging: hierop staan verschillende materialen. De ene periode gericht op de BSO, een andere keer gericht op de dagopvang. De verhoging is afgesloten met twee traphekjes om ongelukken (bij vooral de jongste kinderen) te voorkomen.

Onder de verhoging hebben alle kinderen de mogelijkheid om zich op de bank terug te trekken (uitrusten; filmpje kijken; gamen).

De verdeling van de speelhoeken en -ruimtes past bij beide leeftijdsgroep van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

4.2 Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen voor in de speelruimtes. Alle kinderen kunnen in de hoeken iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – zoals pollepels, mutsen of een vaatdoekje – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

4.3 Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders is het handig om snel een goed overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. Ook daar reserveren we een plek voor.

4.4 Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. We leggen de nadruk op bewegen en motoriek. Buiten kunnen kinderen rennen, met de bal spelen, fietsen, met zand spelen en van alles in de natuur ontdekken. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We zorgen voor een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we buiten zijn.

De BSO-kinderen spelen met name op het schoolplein. De kinderen van de dagopvang spelen in de kleine tuin, samen met Korein. Na schooltijd en in de vakanties maken beide groepen gebruik van beide pleinen.

4.5 Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan het wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Er is voldoende spelmateriaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen. Vanuit ons programma passen we de speelhoeken regelmatig aan, zodat ze passen bij de thema's of het spel. Bijvoorbeeld met andere materialen in de huishoek, andere puzzels, boeken of auto's.

5. Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: een vast maar flexibel dagritme, overgangen in het dagritme, belangrijke onderdelen in het dagritme, een begrijpelijke dagindeling voor kinderen die extra structuur nodig hebben.

5.1 Een vast maar flexibel dagritme

Een dagritme of dagindeling is een vaste volgorde van dagelijkse gebeurtenissen. De dag is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Elke dag hebben ze bijvoorbeeld de ruimte om vrij te spelen. Het vrij spelen wordt afgewisseld met begeleide of geleide activiteiten/spelimpulsen. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij een begeleide activiteit/spelimpuls doen pedagogisch professionals met het kind mee en bij geleide activiteiten/spelimpulsen ligt het initiatief bij ons. Met het dagritme zorgen we voor een balans tussen herhalen en nieuwe ervaringen opdoen. Bij de geleide activiteiten letten we op een goede afwisseling tussen de ontwikkelingsgebieden. En we blijven kinderen de ruimte bieden voor eigen initiatieven. Benieuwd naar onze globale dagindeling? Kijk onder 'Onze locatie' in het eerste deel van dit pedagogisch werkplan.

5.2 Overgangen in het dagritme

Overgangen van het ene naar het andere onderdeel zijn snel prikkelrijk voor kinderen. Om overgangen soepel te laten verlopen, gebruiken we aantrekkelijke rituelen: we zingen met de kinderen van de dagopvang liedjes, waardoor ze snel kunnen schakelen (opruimlied, fruitlied, boterhammenlied). Daardoor blijven de kinderen betrokken bezig en behouden de pedagogisch professionals het overzicht. Elke overgang vraagt een eigen ritueel en vorm van samenwerken.

5.3 Belangrijke onderdelen in het dagritme

De hele dag zijn er kansen om met kinderen in gesprek te gaan, met ze te spelen, samen te genieten en de ontwikkeling te ondersteunen en stimuleren. Vaak doen ontwikkelkansen zich spontaan voor. Die kansen grijpen we terwijl we naar de kinderen kijken, aansluiten bij hun spel en met ze praten. We creëren ook zelf kansen door bewust activiteiten of spelimpulsen aan te bieden. Natuurlijk blijven we ook tijdens die geplande momenten goed kijken, aansluiten en praten met de kinderen. Op die manier doen zich ontwikkelkansen voor tijdens alle onderdelen van ons dagritme. Hieronder volgt een korte uitleg over de belangrijkste onderdelen.

5.3.1 *Vrij spel*

Tijdens vrij spel kiezen de kinderen zelf waarmee, waar en met wie ze aan de slag gaan. Waar nodig verhogen de pedagogisch professionals de betrokkenheid, lokken ze een volgende ontwikkelingsstap uit, of helpen ze bij het kiezen. Gedurende de ochtend en middag is er genoeg ruimte om vrij te spelen.

5.3.2 Kring

De term kring staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals samen met alle kinderen bewust gezamenlijkheid creëren. Bijvoorbeeld door samen te zingen, verhalen te vertellen, ontwikkelingsactiviteiten. Daardoor groeit het gevoel dat we een groep zijn, bij elkaar horen en van elkaars gezelschap genieten. Tijdens de gezamenlijke activiteit blijft er ruimte voor eigen initiatieven van kinderen. Elke dag is er een moment voor de kring.

5.3.3 Gezamenlijke momenten

Tijdens het fruit en brood eten en na school groente en crackers eten creëren we een gezamenlijk moment. Hierin geven we kinderen de ruimte om iets te vertellen, iets te laten zien. We letten op de sociale vaardigheidsontwikkeling van de kinderen (luisteren naar elkaar, wachten op de beurt, durven praten/zichzelf presenteren).

5.3.4 Eten en drinken

Elke ochtend of middag zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. De pedagogisch professionals zorgen voor een veilig, gezellig en rustig moment.

5.3.5 Verzorgingsmoment

Verzorgingsmomenten zijn regelmatig terugkerende momenten, vaak een-op-een. Pedagogisch professionals zorgen voor aandachtige, respectvolle en rustige momenten.

5.3.6 Buitenspelen

Bewegen en buiten zijn is heel belangrijk voor kinderen. Buiten kunnen kinderen veel ervaringen opdoen.

Wij laten de kinderen elke dag buitenspelen.

Kinderen van de BSO mogen, indien er officieel toestemming is van ouders zonder begeleiding buiten spelen. Belangrijk is, dat er een pp dichtbij is. Kinderen moeten zich veilig blijven voelen.

5.4 Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

Voorspelbaarheid, duidelijkheid en structuur is voor kinderen van KluppluZ belangrijk, maar vooral voor kinderen die aan het wennen zijn of zich nog verder moeten ontwikkelen. Met een heldere dagindeling weten ze snel wat er wordt verwacht. Pedagogisch professionals maken de dagindeling begrijpelijk met een planbord op de groep ze gebruiken dagritmekaarten met pictogrammen /foto's van de dagindeling.

6. Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er wederzijds contact is. Oftewel, vertaald naar de dagelijkse praktijk: dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen en zich bij ons kunnen ontwikkelen.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

6.1 Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepssfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse tonen en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

6.2 Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

6.3 Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals en thematisch werken. Structuur

bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag

Hoe gaan we om met ongewenst gedrag? Kinderen willen zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn. Inclusief hun emoties en belevingen, ook op momenten dat ze boos, druk of naar binnen gekeerd zijn. We gaan ervanuit dat het kind met zijn gedrag een bedoeling heeft, ook al is dat gedrag niet altijd effectief of gewenst. Allereerst proberen we daarom de intentie van kinderen te begrijpen. Er zijn veel redenen voor ongewenst gedrag, bijvoorbeeld niet weten dat iets niet mag, van slag zijn door een gebeurtenis, meer uitdaging nodig hebben of temperamentvol zijn. Het gedrag kan ook bij de ontwikkelingsfase horen. Het doel van ombuigen van ongewenst naar gewenst gedrag is dat het kind met (zelf)vertrouwen weer verder kan met het sturen van zijn eigen gedrag. Kinderen voelen zich ook veiliger als ze weten dat er iemand aanwezig is die ingrijpt als het even niet gaat, die ondersteunt of juist begrenst. Iemand bij wie ze kunnen checken of wat ze doen ook kan.

Er zijn veel manieren waarop pedagogisch professionals kunnen reageren op ongewenst gedrag: een non-verbale reactie geven, een grapje maken, kinderen positief herinneren aan een regel, gedrag benoemen dat gewenst is, ik-boodschappen geven over het gedrag van het kind, en soms ook negatief gedrag negeren en positief gedrag juist belonen.

Vijf stappen bij conflictoplossing

Soms hebben kinderen conflicten. Wij zien die als leermomenten voor de (sociale) ontwikkeling. Kinderen leren hun gevoel en mening te laten horen en zien. Ze leren zichzelf en de ander beter te begrijpen en oplossingen te zoeken. Daardoor leren ze sociale en morele regels. Bij een conflict zetten pedagogisch professionals vijf stappen:

1. Bij een probleem of conflict stoppen we, snel maar rustig, het ontoelaatbare gedrag. We benoemen de emoties die kinderen laten zien en geven ze zo nodig een handreiking om hun emoties op een toelaatbare manier te uiten (stoom afblazen/ruimte voor ontlading zonder dat andere kinderen zich onveilig voelen).
2. Bij kinderen die (nog) niet goed kunnen praten vertellen we welke gebeurtenis en emoties we hebben gezien. Oudere kinderen vertellen zelf wat er is voorgevallen. We checken daarna of we het goed hebben verwoord of begrepen.
3. We geven als objectieve bemiddelaar bij jonge kinderen één of enkele compromisvoorstellen. Zo gauw kinderen het kunnen, dragen ze zelf mogelijke oplossingen aan.
4. We letten erop dat de gekozen oplossing naar tevredenheid van alle kinderen is (de beste oplossing) en we bedenken zoveel mogelijk samen hoe we die kunnen uitvoeren.
5. Daarna volgen we de kinderen een tijdje bij het spel om te zien of het compromis of de oplossing werkt.

6.4 Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het over de taal die pedagogisch professionals gebruiken als ze kinderen begeleiden én over de manier waarop we taalvaardigheid van kinderen stimuleren. Belangrijk bij praten en uitleggen is dat kinderen de ruimte krijgen voor echte (non-)verbale gesprekken, waarbij we het kind volgen en een rijke (non-)verbale omgeving zijn. Want kinderen leren taal door wat ze in hun omgeving horen.

Bij het praten en uitleggen sluiten we aan op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We passen ons tempo aan en bouwen onze uitleg logisch op, zodat kinderen de uitleg zo goed mogelijk begrijpen. Voor sommige kinderen en voor anderstalige kinderen gebruiken we ter ondersteuning gebaren, mimiek, visualisaties (bijvoorbeeld dagritmekaarten), rituelen (bijvoorbeeld een vast liedje bij een overgangsmoment) en concrete materialen. Voor de wat

oudere of meertalige kinderen gebruiken we steeds langere zinnen en meer gevarieerde woorden. De pp van KluppluZ gebruikt waar nodig en in veel liedjes gebarentaal (vanuit de cursus NmG – Nederlands met Gebaren).

Contactinitiatieven

Alle kinderen zoeken regelmatig contact met (non-)verbale gedragingen. Die grote en kleine signalen vangen we zo vaak mogelijk op, zodat kinderen zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen krijgen. Door kinderen vaker te zien, leren we hun contactinitiatieven kennen. Ook pedagogisch professionals nemen initiatieven tot contact. We vragen bijvoorbeeld aandacht voor een activiteit/spelimpuls of gebeurtenis, we betrekken de kinderen daarbij, of we beginnen gewoon een gezellig praatje.

Gesprekken

De balans tussen één-op-ééngesprekken, kleine groepsgesprekken en gesprekken met de hele groep laten we aansluiten op de leeftijd. De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel één-op-één als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit en doen we een beroep op het denkvermogen van kinderen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. Wordt het gesprek afgesloten, dan laten we dat duidelijk weten. Ook kinderen geven (non-)verbaal aan wanneer het contact voor hen is afgelopen. Het is belangrijk voor kinderen dat wij dat zichtbaar opmerken.

6.5 Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Kinderen zijn van zichzelf al nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, maar we stimuleren hun spelenderwijze ontwikkeling ook gericht. Daardoor kunnen ze extra stappen zetten en doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. In allerlei spelsituaties en activiteiten zien we volop didactische mogelijkheden. Per kind en per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, nieuwe materialen aanreiken bij een vertrouwd spel, een nieuw idee inbrengen bij een bestaand spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, het spel voordoen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

6.6 Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepssfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

7. Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang en de Jeugdwet.

8. Activiteiten waarbij de groep/groepsruimte verlaten wordt

Op onze locatie is sprake van inclusie. De kinderen van KluppluZ spelen regelmatig samen met kinderen van Korein, zowel in onze ruimte als op bv de gang, in de ruimte van Korein en buiten

9. Extra opvang afnemen

Niet van toepassing

10. Zorgcoördinator als pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per locatie vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Peildatum	Aantal geëxploiteerde kindercentra	Totaal aantal FTE
1 januari 2023	12	68,3

Berekening minimale ureninzet Beleidsmedewerker

	50 uur x aantal kindercentra	10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers	Som (van 50 uur x aantal kindercentra + 10 uur x aantal fte) = minimale ureninzet
2023	50 x 12 = 600 uur	10 x 68,3 = 683 uur	1283 uur per jaar

Zorgcoördinatoren uren per week	Gebiedsmanager	Regiomanager
Een van 30 uur ZOB en CG -Foodvalley Een van 16 uur Twee van 28 uur, 1 voor ZOB en 1 voor CG-Foodvalley Totaal 102 uur = 2.83 FTE	1 van 36 uur voor ZOB 1 van 28 uur voor ZOB 1 van 32 uur voor CG en Foodvalley Totaal 96 uur = 2.67 FTE	2 personen voor 32 uur Totaal 64 uur = 1.78 FTE

11. Inzet Pedagogisch Coach en beleidsmedewerker bij KluppluZ

De centrale pedagogisch beleidsadviseurs van Wij zijn Jong, zorgen onder andere voor Ontwikkelen & innoveren (pedagogisch) beleid, werkinstructies en formulieren vanuit besluit kwaliteit kinderopvang, besluit basisvoorwaarden kwaliteit VE en visie WZJ.

De gebiedsmanager van de locatie en de zorgcoördinator (pedagogisch coach van de locatie) zijn, in actieve samenwerking met de pedagogisch professionals, samen verantwoordelijk voor de bewaking en innovatie van het pedagogisch klimaat op de groepen binnen de locatie.

De rol van de gebiedsmanager hierin is:

- Implementatie van de pedagogische beleidsvoornemens op eigen locatie, b.v.:
- Bespreken van het pedagogisch beleid met ouders en de oudercommissie;
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe wet- en regelgeving
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe werkinstructies;

- Implementatie van het kind-Volgsysteem

De rol van pedagogisch coach wordt bij KluppluZ ingevuld en uitgevoerd door de zorgcoördinator:

- Medewerkers en teams op de werkplek coachen in hun pedagogische ontwikkeling. Bijvoorbeeld tijdens gerichte kind- en groepsobservaties of (on)geplande locatiebezoeken.
- Pedagogisch klimaat in beeld brengen middels de pedagogische scan van welbevinden en betrokkenheid.
- Een actieve bijdrage leveren als voorloper van pedagogische veranderingsprocessen. Bewaken van de pedagogische kwaliteit middels evaluaties en tussentijdse bijstellingen
- Begeleiding bieden aan en meedenken met medewerkers bij de bijeenkomsten van de kindbesprekingen.
- Zorg dragen voor de juiste randvoorwaarden voor de intervisie bijeenkomsten van de medewerkers.
- De kwaliteit van het pedagogisch klimaat bewaken en dit bespreken met de leidinggevende. Dit doet de coach samen met de gebiedsmanager en de pedagogisch medewerkers.
- Actieve bijdrage leveren aan pedagogische veranderingsprocessen tijdens kindbesprekingen en LPO's en RPO's (Regionaal- en Locatie pedagogisch overleg)
- Bewustwording creëren om positief en actief bij te dragen aan inclusief werken tijdens observaties, locatiebezoeken, kindbesprekingen en LPO's en RPO's.
- Begeleiding van en meedenken met medewerkers in werkoverleg en teamvergadering, met de doorontwikkeling van het Pedagogisch Kompas en met de voortdurende vertaling van de aanpakfactoren naar het praktisch handelen;

Iedere locatie heeft per jaar vier Regionaal Overleggen, deze bijeenkomsten zijn ieder twee uur, dus in totaal acht uur, onder leiding van de zorgcoördinator. Ook heeft een locatie zes keer per jaar een Locatie Pedagogisch overleg waarin kindbesprekingen aan bod komen. Deze overleggen zijn twee uur, dus in totaal twaalf uur per jaar, onder leiding van de zorgcoördinator. Aan iedere locatie is een zorgcoördinatie gekoppeld voor minimaal vijf uur per week en een gebiedsmanager voor 6 uur per week.

12. Bijzonderheden van onze locatie en gemeentelijke eisen

KluppluZ verleent haar diensten vanuit een subsidie in samenwerking met gemeente Geldrop-Mierlo. Er ligt momenteel een concept uitvoeringsovereenkomst 2023 dat nog ondertekend dient te worden door de gemeente. Er zijn gesprekken gaande tussen directie KluppluZ en gemeente Geldrop-Mierlo over het opgenomen subsidiebedrag in deze overeenkomst. Per juli 2023 zal mogelijk worden overgegaan naar de Jeugdwet i.p.v. kindplaatsen via deze gemeentelijke subsidie.

13. Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Bij Wij zijn JONG willen we kinderen brede ervaringen op laten doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot creatieve denkers en doeners. Die ontwikkeling is voortdurend aan de gang. En alle stappen die de kinderen zetten, doen ertoe voor ons. Lees de voorbeelden per ontwikkelingsgebied en zie de kinderen groeien – van 0 tot en met 12 jaar en ouder.

De acht ontwikkelingsgebieden:

1. **De emotionele en sociale ontwikkeling.** Van goed in je vel zitten, je veilig voelen en welbevinden naar vertrouwen hebben in jezelf en anderen, samen zijn, samen spelen, belangstelling hebben voor elkaar, samen genieten, samen delen, keuzes maken, plannetjes maken en terugkijken, troosten en getroost worden, samen vieren, samen regels maken, afspraken nakomen, onenigheid oplossen, opkomen voor jezelf en de ander, je identiteit vormen door vergelijking, verantwoordelijkheid voor elkaar dragen, participeren, anderen accepteren en met anderen omgaan, competitie, genieten van elkaar, samenwerken, etc.
2. **De motorische ontwikkeling.** De grote en de kleine motoriek. Van het pakken van je voetje naar om kunnen draaien, kruipen, lopen, balanceren, de bal rollen, strepen zetten met de kwast, een autootje laten rijden, een trein vastmaken, lopen over een streep, fietsen, dansen, schrijven, fluiten, voetballen, turnen, bouwen met fijne materialen, etc.
3. **Taal en communicatie/taalvaardigheid.** Van horen, huilen, kijken en brabbelen, naar luisteren, praten, een gesprek voeren, rijmen, lezen, schrijven, gedichtjes maken, verhalen bedenken en informatie tot je nemen. Taal is een middel om uit te drukken en met anderen te delen wat je ervaart, voelt, denkt of wilt. Taal omvat spraak, dus het beheersen van klanken. Bij passieve taal gaat het om het vlot verstaan van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes.
4. **Rekenprikkels.** Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc.
5. **Muzikale en beeldende expressie.** Van geluiden horen, muziek luisteren, beelden en bewegingen zien en maken naar zingen, dansen, tekenen, schilderen, kleien, kleuren, structuren zien, composities maken, etc.
6. **Morele ontwikkeling en begrijpen van de sociale wereld.** Van voelen dat we van je houden en dat je erbij hoort naar voelen en weten dat je wordt gewaardeerd, nadenken over wat wel en niet mag en waarom, nadenken over wat een 'goed' mens is, nadenken over de verschillen tussen mensen, respecteren van anderen, etc.
7. **Verstandelijke ontwikkeling/denkontwikkeling.** Van doen, ervaren en ontdekken naar steeds meer concrete kennis van de mens en de wereld om je heen, abstracte begrippen, filosofische wijsheden, begrijpen van de

fysische wereld – van zandkorrel tot sterrenstelsel – en de levende natuur, begrijpen hoe voorwerpen zich gedragen in allerlei situaties en combinaties met elkaar (bijvoorbeeld het effect van water op papier), de effecten van handelingen op objecten kunnen voorspellen (bijvoorbeeld hoe de bal gaat rollen), vertrouwd raken met allerlei technische toepassingen, etc.

8. **Zelfsturing en ondernemingszin.** Van willekeurig exploreren naar bewust voor je spel kiezen. Van weten wat je wilt naar initiatief nemen en stappen zetten om je doel te bereiken. Van met wilskracht iets oppakken, doelen stellen en keuzes maken naar scenario's voor acties verzinnen, afstand kunnen nemen en leren uit ervaring. Van leren omgaan met moeilijkheden en obstakels naar problemen oplossen.

14. Bijlage 2.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december*, 2014 Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.